

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 Ps 260131 25 Rev
Sarajevo, 24.04.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija dr. sc. Danice Šain, kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak i Fatime Imamović kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja "Premier World Sport" d.o.o. Čitluk, ul. Kralja Tomislava, broj 47. Čitluk, koga zastupaju punomoćnici Sanja Ilić-Lukenda i Luka Božić, advokati iz Čitluka, ul. Kralja Tomislava br. 46. Čitluk, protiv tuženog Grad Stolac, koga zastupa zakonski zastupnik Javni pravobranilac Grada Stoca, ul. Kralja Tomislava b.b. Stolac, radi diskriminacije i nadoknade štete, v. sp. 90.945,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru, broj 58 0 Ps 260131 23 Pž od 06.11.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj 24.04.2025. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Zahtjevi revidenta za nadoknadu troškova sastava revizije i tuženog za nadoknadu sastava odgovora na reviziju se odbijaju.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 260131 22 Ps od 08.06.2023. godine utvrđeno je da je tuženik diskriminirao tužitelja na način što je člankom 5. Kriterijem B1. Odluke o visini naknade za istaknutu tvrtku (Službeni glasnik Općine Stolac broj: 2/11, 5/11, 3/12, 3/13 i 3/19) povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje u obavljanju gospodarske djelatnosti na području Općine/Grada Stolac.

Naloženo je tuženiku da prestane sa diskriminacijom tužitelja te je zabranjena primjena člana 5. Kriterija B1. Odluke o visini naknade za istaknutu tvrtku.

Istom presudom tuženi je obavezan tužitelju, u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja, isplatiti iznos od 97.667,83 KM sa zakonskom zateznom kamatom koja teče:

-na iznos od 76.092,83 KM počevši od 03.07.2019. godine do isplate i

-na iznos od 21.575,00 KM počevši od 18.08.2022. godine do isplate,

a odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu štete preko tog iznosa.

Tuženik je obavezan, u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja, nadoknaditi tužitelju troškove parničnog postupka u iznosu od 6.441,42 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počevši od dana donošenja prvostupanske presude do isplate.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru, broj 58 0 Ps 260131 23 Pž od 06.11.2024. godine žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena na način da je u cijelosti odbijen tužbeni zahtjev tužitelja, a tužitelj obavezan tuženom nadoknaditi troškove

parničnog postupka u iznosu od 3.562,75 KM, u roku od 30 dana, dok je zahtjev tužitelja za nadoknadu troškova sastava odgovora na žalbu odbijen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, drugostepena presuda preinači na način da se odbije žalba tuženog i potvrdi prvostepena presuda, te da se tuženi obaveže tužitelju nadoknaditi troškove cijelog postupka, uključujući troškove sastava revizije u iznosu od 2.402,60 KM.

Tuženi je podnio odgovor na reviziju s prijedlogom da se revizija odbije kao neosnovana, uz zahtjev za nadoknadu troškova sastava odgovora na reviziju od 1.415,00 KM.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku (Sl. novine F BiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Prigovori revizije na povrede postupka nisu obrazloženi, niti su navedene konkretne odredbe koje bi predstavljale razlog pobijanja drugostepene presude u smislu člana 240.(1) tačka 1. ZPP. Stoga su ovi prigovori navedeni paušalno i kao takvi odbijeni.

U odnosu na prigovor pogrešne primjene materijalnog prava revizijski sud je imao u vidu sljedeće činjenice:

- Tužitelj je pravno lice koje obavlja djelatnost kockanja i klađenja, koje je označeno po Klasifikaciji djelatnosti iz 2010. godine označeno šifrom 92, a na području Općine Stolac tužitelj je imao 4 istaknute firme, 3. u centru, a 1. izvan centra Grada;
- Dana 18.6.2019. godine, Porezna uprava Federacije BiH, Kantonalni porezni ured HNK, Porezna ispostava Stolac je tužitelju dostavila nalog za plaćanje poreznih obaveza za period od 1.2012. godine do 12.2015. godine, sa obračunatim glavnim dugom i kamatama u ukupnom iznosu od 90.945,00 KM, a 02.07.2019.godine isti iznos je prinudno naplaćen;
- Porez na istaknute firme u ul. S.Radića bb, H. branitelja bb i K.Domagoja bb. je obračunat u iznosu od po 3.000,00 KM, a u ul. Crnići bb u iznosu od 2.950,00 KM;
- Odlukom o porezu na firmu ili naziv¹(dalje iz Odluka iz 2010 godine), Općinsko Vijeće Stolac je odredilo plaćanje općinskog poreza na firmu ili naziv, na u čl. 5 propisalo visinu poreza na firmu ili naziv na temelju utvrđenih kriterija: A. oblik organizovanja poslovnog subjekta, B. vrsta djelatnosti i C. sjedište poslovnog subjekta. Pod B.1. za Djelatnost igara za sreću, lutrija, kockarnica i kladionica određena je porez od 2.800,00 KM, B2- Bankarska djelatnost u visini od 2.800,00 KM, B3. Djelatnost iz oblasti trgovine ... 300,00 KM...
- Odlukom o visini naknade za istaknutu firmu² (dalje Odluka iz 2011. godine), Općinsko Vijeće Stolac je odredilo na isti način kriterije za naknadu za istaknutu firmu;
- Odlukom Ustavnog suda FBiH broj U-25/08 od 18.05.2009.godine čl. 4. Odluke o općinskim porezima iz 2006. godine donesene od strane Općinskog Vijeća Stolac, nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH, a u obrazloženju je navedeno da porez na firmu i naknada za firmu su u suštini identične obaveze, da općinama pripadaju prava na javne

¹ Sl. novine Općine Stolac broj 2/10

² Sl. novine Općine Stolac broj 2/11

prihode od naknada i taksi u skladu sa propisima lokalne zajednice, ... ali da je Odlukom kojom se uređuju visina poreza zavisno od djelatnosti firme utvrđena u bitno različitim iznosima, bez bilo kakvih realno opravdanih kriterija za visinu poreza, narušena jednakost pred zakonom, što nije u skladu sa Ustavom FBiH;

- odlučujući o ustavnom pitanju Kantonalnog suda u Mostu Ustavni sud FBiH je presudom broj U-38/12 od 07.03.2013.godine utvrdio da čl. 5 Kriterij B-(vrsta djelatnosti poslovnog subjekta) Odluke o porezu na firmu ili naziv iz 2010. godine, koju je donijelo Općinsko vijeće Stolac, nije u saglasnosti sa Ustavom FBiH, uz obrazloženje da kriterij djelatnosti ne može biti proizvoljno određen, za određivanje visine takse za istaknutu firmu, već da je potrebno utvrditi druge relevantne kriterije (veličina istaknute firme, svjetleće reklame, obavljanje niskoakumulativne djelatnosti i sl.);
- I u odlukama broj U-15/19, U-74/14, U-15/17, U-38/13 i dr. ocijenjena je neustavnost određivanja kriterija djelatnosti za izračun i naplatu komunalne takse.

Tužitelj svojom tužbom traži da se utvrdi da je čl. 5. Kriterijuma B. Odluke o visini naknade za istaknutu firmu (Sl. glasniku Općine Stolac broj 2/11, 5/11, 3/12, 3/13 i 3/19) tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje u obavljanju privredne djelatnosti na području Općine Stolac, te da se naloži tuženom da prestane sa diskriminacijom tužitelja, zabrani primjena člana 5. Kriterija B1. navedene odluke, te da tuženi tužitelju isplati naknadu šteta isplatom iznosa od 109.387,97 KM, sa zakonskim zateznim kamatama precizno označenim u opredijeljenom tužbenom zahtjevu.

Prvostepeni sud usvaja zahtjev tužitelja i utvrđuje diskriminaciju nalazeći da tuženi nije dokazao postojanje legitimnog cilja za razlikovanje visine taksi za firmu u odnosu na druge djelatnosti, niti da postoji razumno i objektivno opravdanje za propisivanje takve nejednakosti. Stoga je usvojen zahtjev i za zabranu diskriminacije, a tuženi obavezan za nadoknadu štete od 97.667,83 KM, koja predstavlja plaćeni porez po takvoj Odluci, dok je u preostalom dijelu odbijeno potraživanje naknade štete.

Drugostepeni sud, međutim, žalbu tuženog usvaja i tužbeni zahtjev tužitelja odbija u cijelosti, jer tužitelj nije učinio vjerovatnim da je doveden u neravnopravan položaj u odnosu na druga pravna lica, kao uporednu grupu, koja se bave istom djelatnošću. Iz obrazloženja drugostepene presude proizilazi da je drugostepeni sud odbio tužbeni zahtjev u cijelosti na temelju zaključka da tužitelj nije doveden u diskriminirajući položaj u odnosu na ostale priređivače igara na sreću, koji bi bili slična uporedna grupa, sa kojom se može porediti grupa u koju spada tužitelj, ni po odlučujućem kriteriju za utvrđivanje visine takse, niti mu je utvrđena viša taksa u odnosu na ostala pravna lica koja se bave istom djelatnošću.

Budući da je nesporno da je Ustavni sud FBiH u više svojih presuda utvrdio da visina poreza na firmu ili naziv, odnosno visina godišnjeg poreza određena u bitno različitim iznosima, bez bilo kakvih realno navedenih kriterija za različito utvrđene iznose - visina poreza (kao npr. područje grada - gradska zona gdje je istaknuta firma, veličina, dimenzija istaknute firme, i sl.) predstavlja narušavanje prava na jednakost pred zakonom (U- 25/08), zbog čega nisu u skladu sa Ustavom FBiH, brojne Odluke o visini poreza ili naknada za firme ili nazive, Općinskih vijeća, u konkretnom slučaju sporno je pitanje da li se može smatrati ispunjenim i uslov za utvrđivanje diskriminacije lica na koja su primjenjene takve Odluke, na temelju Zakona o zabrani diskriminacije³(dalje ZZD).

³ Sl. glasnik BiH broj 59/09 i 66/16

Spor za zaštite od diskriminacije primjenom ZZD podrazumijeva postupak kojim lice ili grupa lica koji su izloženi bilo kojem obliku diskriminacije, mogu da podnesu tužbu i traže utvrđenje da je tuženi povrijedio njegovo pravo na jednako postupanje ili da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje, kao i zabranu poduzimanja radnji (član 12. stav 1.a i b. ZZD).

Dakle, osnovni element tužbi za utvrđivanje diskriminacije jeste povreda prava na jednako postupanje koje u slučaju kada je tvrdnja o diskriminaciji zasnovana na primjeni nekog propisa ili kriterija, predstavlja posrednu diskriminaciju, iz člana 3. stav 2. ZZD.

Tužitelj upravo u svojoj reviziji naglašava da je sporni čl. 5. Kriterij B1. Odluke o visini naknade za istaknutu firmu iz 2011.godine i ostalih Izmjena i dopuna, kao naizgled neutralan kriterij, imao učinak dovođenja tužitelja ili svih lica koja se bave djelatnošću igara na sreću, u nepovoljniji ili manje povoljan položaj od drugih pravnih lica, koja se bave djelatnošću iz oblasti trgovine ili ugostiteljstva, plaćanjem daleko većih taksi za firmu u odnosu na njih.

Pri tome, međutim, revident zanemaruje da je za posrednu diskriminaciju takođe potrebno učiniti vjerovatnim da takav neutralni kriterij u odnosu na druga lica mora biti različit iz neke od osnova propisane članom 2. ZZD (rasa, boja kože, jezik, vjera, etnička pripadnost, invaliditet, starosna dob, nacionalno ili socijalno porijeklo, veze s nacionalnom manjinom, političko ili drugo uvjerenje, imovno stanje, članstvo u sindikatu, obrazovanje, društveni položaj i spol, seksualna orijentacija, polne karakteristike), kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života.

U konkretnom slučaju tužitelj smatra da okolnost da druga pravna lica koja obavljaju djelatnost trgovine ili ugostiteljstva, imaju mnogo niže propisane naknade od naknada propisanih za pravna lica koja obavljaju djelatnosti igara za sreću... čime je tužitelj onemogućen u ostvarivanju prava na poslovanje na ravnopravnoj osnovi sa drugim licima.

Međutim, revident zanemaruje da je postojanje različitih visina naknada, kao okolnost, po navedenoj odredbi trebala onemogućiti ili ugroziti priznavanje, uživanje ili ostvarivanje nekih prava na ravnopravnoj osnovi, u odnosu na druga lica koja su usporediva sa djelatnosti koju obavlja tužitelj, a ne lica koja ne obavljaju istu već drugu djelatnost, što u konkretnom slučaju nije dokazano.

Iako određivanje različite visine naknada za postavljanje firme za pravna lica koja obavljaju djelatnost, razvrstani po raznim Kriterijima djelatnosti, predstavlja narušenu jednakost pred zakonom u odnosu na Ustav FBiH, ne predstavlja diskriminaciju po naprijed navedenoj odredbi čl. 2 ZZD, jer se ti Kriteriji kojim se određuje naknada primjenjuju na sva pravna lica iste djelatnosti, pa nema razlika u odnosu na uporednu grupu iste djelatnosti. Razlike u visini naknade za istaknutu firmu za pravno lice koje se bavi djelatnošću igara na sreću, u odnosu na druge vrste djelatnosti, kao što je djelatnost trgovine ili ugostiteljstva, prema propisanim Kriterijima u čl. 5.1. spornih Odluka, nije osnova za utvrđivanje diskriminacije po ZZD, jer nije usporediva.

Pozivanje revidenta na test jednakosti koji je primjenio i prvostepeni sud, zasnovan na praksi Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, ali i čl. 5. ZZD, koji propisuje izuzetke od diskriminacije, nije u konkretnom slučaju primjenjiv kada se ima u vidu činjenica da nije utvrđena vjerovatnost uslova za diskriminaciju po odredbama ZZD.

Iz navedenih razloga, ovaj sud je, prihvatajući u svemu pravni zaključak i odluku drugostepenog suda u skladu sa odredbom člana 248. ZPP, reviziju tužitelja odbio.

Odbijen je zahtjev revidenta za naknadu troškova sastava revizije, jer u revizijskom postupku nije uspio (član 397. stav 1. u vezi sa čl. 386. st. 1. ZPP), kao i zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, jer ova procesna radnja nije bila potrebna za vođenje parnice (član 397. stav 1., u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP), pa je odlučeno kao u stavu drugom izreke presude.

Predsjednica vijeća
Dr. sc. Danica Šain, s.r.